

STÁTOPRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ A ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Víte, že ...

Ústava České republiky jako nejvyšší právní norma země má pouze třináct stran a Listina základních práv a svobod pouze šest stran? Byly napsány v roce 1992 před vznikem samostatné České republiky a schváleny Českou národní radou. Ústava začíná touto preambulí:

My, občané České republiky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, v čase obnovy samostatného českého státu, věrní všem dobrým tradicím dávné státnosti zemi Koruny české i státnosti československé, odhodláni budovat, chránit a rozvíjet Českou republiku v duchu nedotknutelných hodnot lidské důstojnosti a svobody jako vlast rovnoprávných, svobodných občanů, kteří jsou si vědomi svých povinností vůči druhým a zodpovědnosti vůči celku, jako svobodný a demokratický stát, založený na úctě k lidským právům a na zásadách občanské společnosti, jako součást rodiny evropských a světových demokracií, odhodláni společně střežit a rozvíjet zděděné přírodní a kulturní, hmotné a duchovní bohatství, odhodláni řídit se všemi osvědčenými principy právního státu, prostřednictvím svých svobodně zvolených zástupců přijímáme tuto Ústavu České republiky.

Česká republika je demokratickou zemí s mocí zákonodárnou, výkonnou a soudní.

Zákonodárná moc má svoji oporu v Parlamentu České republiky, který je tvořen dvěma komorami, a to Poslaneckou sněmovnou a Senátem. Je možné se setkat také s názvy horní a dolní komora Parlamentu, přestože Ústava ČR tyto pojmy nezná. Za horní komoru bývá označován Senát, který vznikl později (1996) než dolní komora, kterou je Poslanecká sněmovna (1993).

V Senátu České republiky zasedá 81 senátorů volených na období šesti let. Volby se konají v 81 jednomandátových volebních obvodech s průměrně 127 tisíci obyvateli. Z důvodu zajištění politické stability volí občané každé dva roky vždy jednu třetinu senátorů, volby tak probíhají ve 27 volebních obvodech. Poslední volby do Senátu se uskutečnily v říjnu 2006.

Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR tvoří 200 poslanců volených na období čtyř let. Za podmínek stanovených ústavou však může dojít i k volbám předčasným. Poslední volby do Poslanecké sněmovny proběhly v červnu 2006.

Proč horní a dolní komora parlamentu?

Názvy horní a dolní komory označují v politickém uspořádání v ČR Senát a Sněmovnu ČR. Jsou typické pro uspořádání mnoha evropských zemí a někdy se v souvislosti s nimi můžete setkat i s pojmem bikamerální parlamentarismus. Role horních komor bývá chápána jako jakási pojistka ve složitých situacích na politické scéně.

První instituce tohoto typu byla vytvořena ve Francii v roce 1795 jako Sbor moudrých a někdy bývá parafrázována věta Victora Huga "Ve dvou hlavách je více moudrosti než v jedné samotné". Provoz takovéto instituce však něco stojí. Podle propočtů serveru www.estat.cz stál provoz Senátu za první tři měsíce roku 2008 zhruba 140 mil. korun, provoz Poslanecké sněmovny pak přes 280 mil. korun. Země tedy na svoji správu jen těmito dvěma institucemi vynaloží každý den přibližně 4,7 mil. korun.

Představitelem **výkonné moci** je v ČR prezident a vláda. **Prezident** je volen poslanci a senátory na dobu pěti let. Poslední volba prezidenta se uskutečnila v únoru 2008.

Vláda ČR je vrcholným orgánem výkonné moci. Je jmenována na období čtyř let, pokud nedojde k předčasným volbám. Vládu tvoří její předseda, tři místopředsedové a ministři. Předsedu vlády jmenuje prezident a na jeho návrh i ostatní členy vlády. Po jmenování musí vláda do 30 dnů předstoupit před Poslaneckou sněmovnu a požádat o vyslovení důvěry. Složení vlády je variabilní. Po volbách z roku 2006 má osmnáct členů. Ministři řídí čtrnáct ministerstev, dva z nich jsou současně místopředsedy vlády. Dva jsou ministři bez portfeje (ministr se statutem předsedy Legislativní rady vlády ČR a ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny).

Správu země zajišťují z centrální úrovně tato ministerstva:

Ministerstvo vnitra
Ministerstvo zahraničních věcí
Ministerstvo práce a sociálních věcí
Ministerstvo financí
Ministerstvo průmyslu a obchodu
Ministerstvo životního prostředí
Ministerstvo pro místní rozvoj

Ministerstvo zemědělství
Ministerstvo zdravotnictví
Ministerstvo spravedlnosti
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Ministerstvo kultury
Ministerstvo obrany
Ministerstvo dopravy

STÁTOPRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ A ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Mimo nich pak v jednotlivých oblastech působí úřady a instituce, které statut ministerstva nemají, jsou však součástí ústředních úřadů.

Český statistický úřad

patří do skupiny ústředních úřadů a spolu s Českou národní bankou je nezávislou institucí. Předseda úřadu se podobně jako guvernér centrální banky zúčastňuje pravidelně zasedání vlády, i když není jejím členem.

Podle Ústavy je **soudní moc** v ČR nezávislá. Vykonávají ji jménem republiky nezávislé soudy, povolané k tomu, aby zákonem stanoveným způsobem poskytovaly ochranu právům. Kromě ústavního soudu tvoří soustavu soudů v ČR Nejvyšší soud, Nejvyšší správní soud, vrchní, krajské a okresní soudy.

Co se uspořádání státu týká, člení se Česká republika podle článku 99 Ústavy ČR na **obce**, které jsou základními územními samosprávnými celky a **kraje**, které jsou vyššími územními samosprávnými celky. Koncem roku 2006 fungovalo v ČR celkem 14 samosprávných krajů, vymezených územími okresů, a 6 249 obcí.

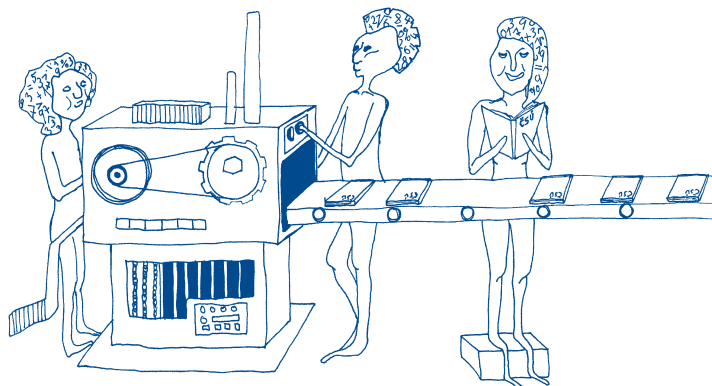
Obce se rozsahem výkonu státní správy dělí na dvě skupiny: obce se základním rozsahem přenesené působnosti a obce s rozšířeným rozsahem přenesené působnosti (ty vykonávají státní správu též pro obce spadající do jejich správního obvodu). Obcí s rozšířenou působností je 205.

Správu na úrovni obcí a krajů vykonávají:

- magistráty
- krajské úřady
- městské úřady
- obecní úřady
- úřady městysů.

Výkonnými orgány státní moci jsou v obcích a krajích jejich **zastupitelstva**. Volby do nich se konají na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním. Právo volit mají - podobně jako ve volbách do Parlamentu - státní občané ČR, kteří nejpozději v den voleb dosáhli věku nejméně 18 let a u nichž nenastala zákonem stanovená překážka v jeho výkonu. Poslední volby proběhly do zastupitelstev krajů v listopadu 2004 a do zastupitelstev obcí v říjnu 2006. Zastupitelé jsou voleni na dobu čtyř let.

Nejvyššími představiteli krajů jsou hejtmani. V hlavním městě Praze a ve statutárních městech jsou v čele zastupitelstev primátoři, v obecních zastupitelstvech jsou to starostové. Počet mandátů v zastupitelstvu kraje se stanoví podle počtu obyvatel (45, 55 nebo 65 členů zastupitelstva). Počet volených členů obecního zastupitelstva se pohybuje v závislosti na počtu obyvatel od 5 do 55 (pro Prahu je horní hranice 70 členů).

STÁTOPRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ A ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Orgány státní statistiky jsou od roku 1990 opětovně pověřovány zpracováním voleb a vedením volebních statistik.

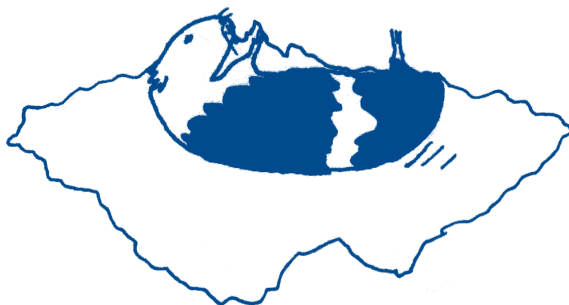
VOLBY V PŘÍMÉM PŘENOSU

Český statistický úřad hraje významnou roli při zpracování výsledků voleb a celostátních referend. Je jedním z "volebních orgánů". Vypracovává závazný systém zjišťování a zpracování výsledků voleb, případně výsledků hlasování v celostátním referendu. K tomu musí vyhotovit příslušné programové vybavení.

V praxi to znamená, že ČSÚ zřídí tzv. "přebírací místa", kam zástupci okrskových volebních komisí (tj. ti, kteří dohlížejí na hlasování, kontrolují občanské průkazy, sčítají hlasy atd.) nosí výsledky hlasování ve svém okrsku - výsledky nemusí přinést pouze na papíře, ale mohou také přinést disketu, CD nebo data na flash disk. Obdržená data se zkontrolují a poté odešlou k centrálnímu zpracování a zveřejnění - výsledky se objeví během několika vteřin na webové stránce www.volby.cz.

Víte, že při volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu v roce 2006 byly už 3,5 hodiny po uzavření volebních místností k dispozici výsledky za většinu volebních okrsků?

Nejen pro volby je důležité statistické vymezení územních jednotek (státu, území, oblasti, kraje, okresu). I pro evropské statistiky je pro vzájemné porovnávání nutné, aby byla používána stejná metodika. Pokud se setkáte s pojmy jako NUTS či LAU, je nejlepší navštívit webové stránky ČSÚ [www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_uzemnich_statistickych_jednotek_\(cz_nuts\)_2008](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_uzemnich_statistickych_jednotek_(cz_nuts)_2008). Dozvíte se na nich, že NUTS nemá žádnou souvislost s ořechy, jak by napadlo ty, co studují angličtinu, a LAU zase neznačí jméno světově proslulého německého cestovatele a znalce mexické flóry, po němž byla pojmenována řada kaktusů. Při troše přemýšlení vám pak bude regionální pohled na administrativní členění území používaný ve statistice ("Nomenclature of Units for Territorial Statistics" a "Local Administrative Unit") o něco jasnější.

Víte, že ...

Česká republika zaujímá rozlohou 22. příčku mezi 46 evropskými státy, ale počtem obyvatel je na 15. místě? Má 14 krajů, 76 okresů a 6 249 obcí. Ve městech žije 70 % obyvatel. Největší zalidnění je v Praze, kde žije 2 395 lidí na jednom km². V ČR je 21 měst s více než 50 tisíci obyvateli a 132 měst s více než 10 tisíci obyvateli. Nejmenší obcí je Vlkov v okrese České Budějovice se 16 obyvateli. Nejníže položeným sídlem ve výšce 130 m nad mořem je Hřensko v okrese Děčín. Vzdušná vzdálenost mezi nejzápadnějším a nejvýchodnějším bodem na území ČR je 493 km. Česká republika je opravdu srdcem Evropy - jejím územím probíhá rozvodí tří moří, Severního, Baltského a Černého a také rozhraní dvou horských soustav odlišného geologického stáří, Českého masívu a Západních Karpat. Třetinu rozlohy země tvoří lesy.

Není-li uvedeno jinak, všechna data se týkají roku 2006

Česká republika je vnitrozemským státem uprostřed mírného pásu severní polokoule ve střední části Evropy. Svou rozlohou 78 867 km² je mezi 46 evropskými státy na 22. místě, počtem obyvatel 10 287 189 na 15. místě a hustotou zalidnění 130 obyvatel na 1 km² na 13. místě v Evropě. Státní hranice tvoří sousedství s Německem (810,3 km), Polskem (761,8 km), Rakouskem (466,3 km) a Slovenskem (251,8 km).

Územím prochází hlavní evropské rozvodí oddělující povodí Severního, Baltského a Černého moře. Rozvodním uzlem těchto tří moří je Králický Sněžník (1 423 m n. m.). Hlavní říční osy jsou v Čechách Labe (370 km) s Vltavou

STÁTOPRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ A ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

(433 km), na Moravě především Morava (246 km) s Dyjí (306 km) a na severu Moravy a ve Slezsku Odra (135 km) s Opavou (131 km).

Podnebí se vyznačuje vzájemným pronikáním a míšením oceánských a kontinentálních vlivů. Přímořský vliv se projevuje hlavně v Čechách, na Moravě a ve Slezsku přibývá kontinentálních podnebních vlivů. Z celkové plochy státního území leží 67 % v nadmořské výšce do 500 m, 32 % ve výšce 500-1 000 m a pouze 1 % ve výšce nad 1 000 m. Střední nadmořská výška ČR je 430 m.

Rovněž flóra a fauna vyskytující se na území České republiky svědčí o vzájemném pronikání hlavních směrů, kterými se v Evropě šířilo rostlinstvo a živočišstvo. Lesy, převážně jehličnaté, zaujímají 34 % celkové rozlohy země. Nejrozšířenějším typem půd jsou hnědé půdy.

NEJ. . . V ROCE 2006

Největší obec	Praha	1 188 126 obyvatel	hlavní město
Nejmenší obec	Vlkov	16 obyvatel	okres České Budějovice
Nejvýše položené sídlo	Filipova Huť	1 093 m n. m.	okres Klatovy
Nejnižší položené sídlo	Hřensko	130 m n. m.	okres Děčín
Nejvýše položený bod	Sněžka	1 602 m n. m.	pohoří Krkonoše
Nejnižší položený bod	výtok Labe u Hřenska	115 m n. m.	okres Děčín
Nejhlubší propast	Hranická propast	274,5 m	okres Přerov
Největší národní park	Šumava	690,3 km ²	pohoří Šumava
Největší chráněná krajinná oblast	Beskydy	1 160 km ²	pohoří Beskydy
Nejdelší řeka	Vltava	433 km	Čechy
Největší plocha povodí	Labe	51 103,9 km ²	Čechy
Největší jezero	Černé jezero	18,4 ha	okres Klatovy
- max. hloubka		39,8 m	
Největší rybník	Rožmberk	489 ha	okres Jindřichův Hradec
- max. hloubka		6,2 m	
Největší přehradní nádrž	Lipno	4 870 ha	okresy Český Krumlov a Prachatice
Nejteplejší minerální pramen	Vřídlo	72 °C	Karlovy Vary
Nejvyšší denní maximální teplota vzduchu	Kopisty - 20. 7. 2006	38,0 °C	okres Most
Nejnižší denní minimální teplota vzduchu	Šumperk - 23. 1. 2006	-30,3 °C	okres Šumperk
Nejvyšší denní úhrn srážek	Labská bouda - 7. 8. 2006	193,1 mm	pohoří Krkonoše
Nejvyšší výška sněhové pokrývky	Labská bouda - 12. 3. 2006	260 cm	pohoří Krkonoše

http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Mírné podnebí, mírné geografické rozdíly, žádné sopky či zemětřesení - čím vlastně může území relativně malé České republiky překvapit? Možná více než třetinovým pokrytím lesy, polohou na rozhraní dvou horských soustav rozdílného geologického původu a dalším důležitým rozhraním - pomyslnou čarou (tzv. rozvodím) rozdělujícím Evropu tak, že od něj odcházejí vody v řekách do třech různých moří. Právě voda je živel, s nímž má ČR nedávnou velmi tvrdou zkušenost. Katastrofální povodeň ze srpna 2002 způsobily škody za 65 mld. korun, z poloviny je uhradily pojišťovny, zčásti se na jejich úhradě podílel i stát (vydáním tzv. povodňových dluhopisů). Škody by byly bývaly ještě větší, nebýt vybudovaných umělých vodních nádrží, zejména přehrad.

Jak je z přehledu českých NEJ... vidět, největší přehradní nádrž je u nás Lipno. Jde o umělé jezero, právem nazývané "jihočeským mořem". Bylo dokončené v roce 1959 jako čtvrtý stupeň tzv. Vltavské kaskády po předchozím vybudování přehrad Vrané v roce 1935, Štěchovic v roce 1945 a Slapské přehrad v roce 1954. Historie Lipenské přehrad je však mnohem starší. První reálný návrh na zkrocení horního toku Vltavy a vybudování umělého jezera pocházel již z roku 1892. Zajímavé je, že Lipenská přehrada je poměrně mělká. Její průměrná hloubka je 6,5 m (max. hloubka 21 m). Na délku v podélné ose měří Lipno 48 km a v místě největší šířky jsou od sebe oba břehy vzdáleny 10 km. Sypaná zemní hráz dlouhá 282 m má výšku pouhých 26 m nade dnem údolí a obsahuje přes 270 000 tun různých druhů zeminy. Zcela ojedinělou stavbou je podzemní hydroelektrárna uložená v hloubce 171 m. Víte, že jde o uměle vytvořenou jeskyni, která je tak vysoká, že by se do ní vešla celá pražská katedrála svatého Víta?

Impozantní vodohospodářské stavby však vznikaly na českém území už před stovkami let. Pod vedením Jakuba Krčína z Jelčan a Sedlčan, slavného stavitele jihočeské rybníční sítě, byl v letech 1584-1590 postaven rybník Rožmberk. Podle dochovaných pramenů byl dokonce dvojnásobně větší (asi 1 000 ha) než nyní (489 ha).

STÁTOPRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ A ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

O to působivější jsou data z povodní v roce 2002: rybník Rožmberk tehdy zadržel množství povodňové vody o ploše 2 300 ha - byl tedy v té době více než dvakrát větší, než při svém vybudování v 16. století a téměř pětikrát rozlehlejší než ve své současné podobě. Podél celé hráze rybníka dlouhé bezmála 2,5 km stojí staleté mohutné stromy, většinou duby, které napomáhají jejímu zpevnění. Při povodních v roce 2002 hráz vydržela bez jakýchkoliv větších komplikací (bezpečnostní přeliv rybníka nacházející se mimo hráz byl však velkou vodou značně poškozen). O síle povodně hovoří i další údaje: jestliže tzv. hospodářská hladina rybníka Rožmberk má výšku zhruba 4,5 m, v kulminaci při povodňové katastrofě dosahovala téměř 9 m. Stejně tak v množství zadržené vody: jestliže v normálních podmínkách je v Rožmberku zhruba 6,2 mil. m³ vody, v průběhu povodní byl zadržován objem odhadován na 70 až 75 mil. m³ vody.

Maximální vzdušné vzdálenosti území České republiky

Spojnice nejsevernějšího a nejjižnějšího bodu	278 km
Spojnice nejzápadnějšího a nejvýchodnějšího bodu	493 km
Spojnice maximálně odlehklých bodů	493 km
Maximální délka ve směru poledniku	276 km
Maximální délka ve směru rovnoběžky	452 km

http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

A co v tabulce NEJ... rozepsáno není? V České republice pokrývají lesy 34 % území. Jejich rozloha přitom stále roste, protože těžba dřeva je menší než kolik činí jeho přírůstky. Tímto podílem lesů na celkové rozloze země je Česká republika na 5. místě v Evropě. Zkuste si zopakovat, jaké jsou hlavní funkce lesa a zamyslete se, jaké výhody může mít země s tak intenzivní hustotou zalesnění jako ČR. Možná leccos napoví údaje z kapitoly 2.

Kromě povrchových a podzemních vod hrají důležitou roli i atmosférické srážky v podobě sněhu či deště. Ty mohou být silné či slabé, v závislosti na tom, jak tuhé či mírné jsou zimy nebo jak suchá či deštivá bývají léta. Jak ukazuje tabulka NEJ..., v roce 2006 spadlo za jediný den nejvíce srážek na Labské boudě v Krkonoších, téměř 200 mm. Nejvíce sněhu leželo v březnu tamtéž - téměř "alpských" 260 cm.

Kraje a okresy České republiky k 31. 12. 2006

Změna uspořádání státu není jednoduchá věc. Trvalo proto celé tři roky, než v roce 2000 vstoupil v České republice v platnost zákon z roku 1997 rozdělující zemi na nové územně správní celky. V novém územním uspořádání je ČR rozdělena do 14 krajů, včetně Hlavního města Prahy, které má rovněž statut samostatného kraje, v nich do 76 okresů a 22 pražských obvodů. Do krajů jsou sdruženy okresy, jejichž velikost podle rozlohy, počtu obyvatel, počtu obcí a dalších charakteristik ukazuje přehledná tabulka.

STÁTOPRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ A ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Rozloha území ČR, počet obyvatel, hustota obyvatelstva na 1 km² a počet obcí podle okresů k 31. 12. 2006

Území, kraj, okres	Rozloha ¹⁾ (km ²)	Počet obyvatel	v tom		Průměrný věk	Hustota obyvatelstva na 1 km ²	Počet obcí
			muži	ženy			
Česká republika	78 867	10 287 189	5 026 184	5 261 005	40,2	130	6 249
Hlavní město Praha	496	1 188 126	570 881	617 245	41,8	2 395	1
Středočeský kraj	11 015	1 175 254	577 220	598 034	40,0	107	1 146
Benešov	1 528	94 110	46 474	47 636	40,4	62	115
Beroun	662	79 586	39 253	40 333	40,2	120	85
Kladno	691	151 980	74 061	77 919	40,3	220	100
Kolín	846	97 817	47 963	49 854	40,6	116	100
Kutná Hora	917	74 389	36 897	37 492	40,8	81	88
Mělník	712	95 915	46 838	49 077	39,9	135	70
Mladá Boleslav	1 058	119 106	59 189	59 917	39,8	113	123
Nymburk	876	88 171	42 956	45 215	40,1	101	90
Praha-východ	580	111 162	54 384	56 778	39,3	192	91
Praha-západ	586	101 049	49 673	51 376	38,8	172	80
Příbram	1 628	107 300	52 643	54 657	40,2	66	120
Rakovník	930	54 669	26 889	27 780	40,4	59	84
Jihočeský kraj	10 057	630 006	310 156	319 850	40,1	63	623
České Budějovice	1 626	182 055	89 347	92 708	40,0	112	107
Český Krumlov	1 615	61 001	30 485	30 516	38,3	38	46
Jindřichův Hradec	1 944	92 637	45 548	47 089	40,0	48	106
Písek	1 138	70 498	34 513	35 985	41,1	62	76
Prachatice	1 375	51 409	25 588	25 821	39,1	37	65
Strakonice	1 032	70 032	34 490	35 542	40,4	68	112
Tábor	1 327	102 374	50 185	52 189	40,8	77	111
Plzeňský kraj	7 561	554 537	272 423	282 114	40,6	73	501
Domažlice	1 140	59 444	29 402	30 042	39,8	52	86
Klatovy	1 940	88 124	43 435	44 689	40,6	45	95
Plzeň-město	138	163 392	78 688	84 704	41,8	1 187	1
Plzeň-jih	1 076	69 725	34 725	35 000	40,7	65	99
Plzeň-sever	1 314	75 918	37 575	38 343	39,7	58	101
Rokycany	575	46 117	22 808	23 309	41,1	80	68
Tachov	1 379	51 817	25 790	26 027	38,4	38	51
Karlovarský kraj	3 315	304 602	149 301	155 301	39,4	92	132
Cheb	933	90 692	44 372	46 320	39,3	97	39
Karlovy Vary	1 628	120 797	58 793	62 004	40,3	74	55
Sokolov	754	93 113	46 136	46 977	38,4	124	38
Ústecký kraj	5 335	823 265	404 170	419 095	39,2	154	354
Děčín	909	134 576	66 462	68 114	39,3	148	52
Chomutov	935	125 040	61 456	63 584	38,4	134	44
Litoměřice	1 032	113 443	55 811	57 632	40,2	110	105
Louny	1 118	86 134	42 518	43 616	39,3	77	70
Most	467	116 832	57 247	59 585	39,0	250	26
Teplice	469	127 980	62 442	65 538	39,4	273	34
Ústí nad Labem	404	119 260	58 234	61 026	39,2	295	23

¹⁾ Pramen: Český úřad zeměměřický a katastrální

http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

STÁTOPRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ A ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Rozloha území ČR, počet obyvatel, hustota obyvatelstva na 1 km² a počet obcí podle okresů k 31. 12. 2006

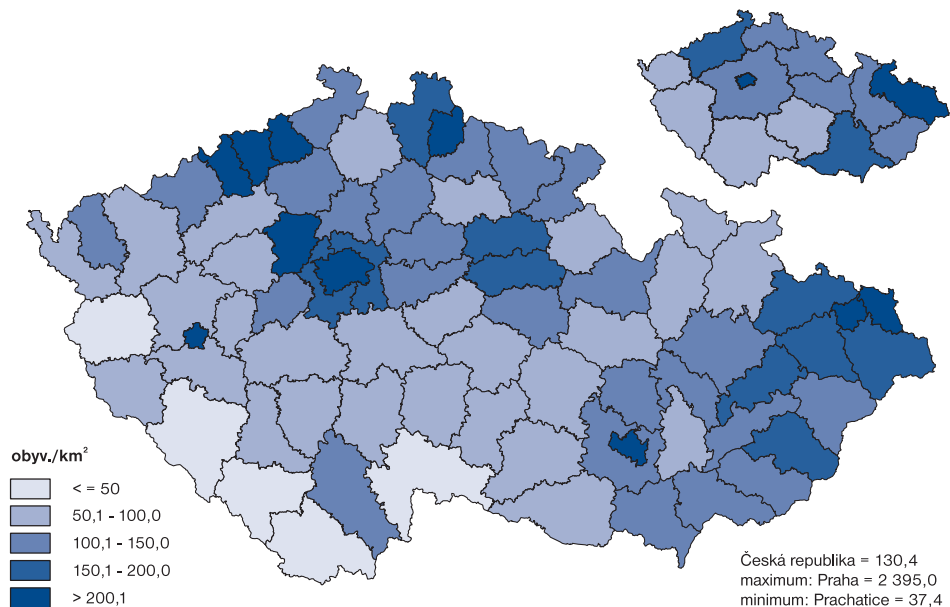
dokončení

Území, kraj, okres	Rozloha ¹⁾ (km ²)	Počet obyvatel	v tom		Průměrný věk	Hustota obyvatelstva na 1 km ²	Počet obcí
			muži	ženy			
Liberecký kraj	3 163	430 774	210 179	220 595	39,7	136	215
Česká Lipa	1 137	106 256	52 226	54 030	38,2	93	59
Jablonec nad Nisou	402	88 783	43 073	45 710	40,1	221	34
Liberec	925	161 161	78 261	82 900	39,9	174	57
Semily	699	74 574	36 619	37 955	40,6	107	65
Královéhradecký kraj	4 758	549 643	268 588	281 055	40,6	116	448
Hradec Králové	876	159 756	77 299	82 457	41,3	182	101
Jičín	887	78 098	38 488	39 610	40,7	88	111
Náchod	852	112 302	54 864	57 438	40,3	132	78
Rychnov nad Kněžnou	998	79 409	39 042	40 367	39,9	80	83
Trutnov	1 147	120 078	58 895	61 183	40,2	105	75
Pardubický kraj	4 519	507 751	249 217	258 534	40,0	112	451
Chrudim	1 030	104 784	51 603	53 181	40,0	102	113
Pardubice	889	162 175	79 055	83 120	41,0	182	114
Svitavy	1 335	101 839	50 172	51 667	39,4	76	113
Ústí nad Orlicí	1 265	138 953	68 387	70 566	39,3	110	111
Vysočina	6 796	511 645	253 343	258 302	39,8	75	704
Havlíčkův Brod	1 265	94 925	46 978	47 947	40,2	75	120
Jihlava	1 180	109 437	54 102	55 335	39,8	93	121
Pelhřimov	1 290	72 482	35 953	36 529	40,7	56	120
Třebíč	1 509	116 298	57 398	58 900	39,5	77	172
Žďár nad Sázavou	1 552	118 503	58 912	59 591	39,1	76	171
Jihomoravský kraj	7 196	1 132 563	550 402	582 161	40,5	157	673
Blansko	942	108 753	53 415	55 338	40,2	115	130
Brno-město	230	366 680	174 592	192 088	41,8	1 593	1
Brno-venkov	1 238	175 151	86 012	89 139	40,0	141	162
Břeclav	1 174	123 194	60 160	63 034	39,7	105	70
Hodonín	1 086	156 951	76 968	79 983	39,9	144	81
Vyškov	889	87 443	42 983	44 460	39,8	98	81
Znojmo	1 637	114 391	56 272	58 119	39,5	70	148
Olomoucký kraj	5 267	639 894	311 864	328 030	40,1	121	398
Jeseník	719	41 827	20 749	21 078	39,4	58	24
Olomouc	1 618	228 956	110 831	118 125	40,1	142	95
Prostějov	770	109 633	53 183	56 450	40,5	142	97
Přerov	845	134 668	65 714	68 954	40,2	159	104
Šumperk	1 316	124 810	61 387	63 423	39,9	95	78
Zlínský kraj	3 964	589 839	287 339	302 500	40,2	149	304
Kroměříž	799	107 927	52 482	55 445	40,3	135	80
Uherské Hradiště	991	143 731	70 170	73 561	40,2	145	78
Vsetín	1 143	145 661	71 281	74 380	39,7	127	59
Zlín	1 030	192 520	93 406	99 114	40,5	187	87
Moravskoslezský kraj	5 427	1 249 290	611 101	638 189	39,7	230	299
Bruntál	1 549	98 590	48 626	49 964	39,0	64	68
Frydek-Místek	1 273	227 846	111 731	116 115	39,7	179	77
Karviná	347	273 970	135 266	138 704	39,7	789	16
Nový Jičín	918	159 481	78 185	81 296	39,1	174	57
Opava	1 126	180 305	88 126	92 179	39,7	160	80
Ostrava - město	214	309 098	149 167	159 931	40,1	1 443	1

¹⁾ Pramen: Český úřad zeměměřický a katastrální

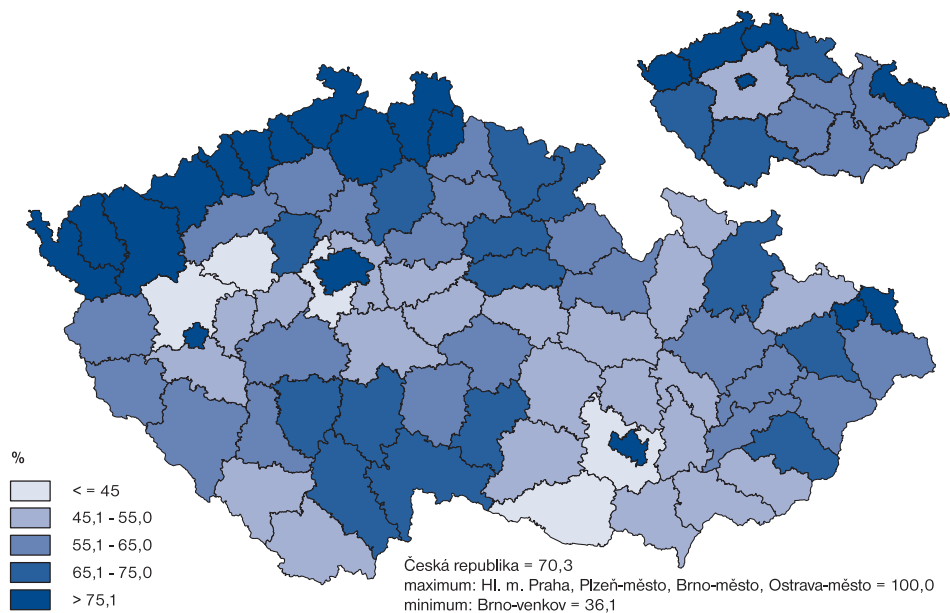
http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Hustota obyvatelstva k 31. 12. 2006

Proč má okres Kladno více než pětikrát vyšší hustotu obyvatelstva na km² než okres Tachov? Ve kterých krajích je vyšší či nižší průměrný věk než za celou ČR a proč tomu tak může být? Průzkumy veřejného mínění zadávané médii někdy kladou lidem otázky, jak vnímají svůj život z pohledu místa, ve kterém žijí. V odpovědích na přibližně pět otázek takového průzkumu týkajících se subjektivně vnímané spokojenosti s lokalitou (od úrovně životního prostředí až po výdělkové možnosti) se ukázalo, že nejlépe se žije obyvatelům v Hradci Králové.

Podíl městského obyvatelstva v roce 2006

STÁTOPRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ A ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Nejvíce zalidněná jsou kromě Prahy území na severu Moravy i severních Čech, nejméně pak Šumava a vůbec jihozápadní hranice České republiky. Proč je tomu právě tak? S odpověďmi pomohou znalosti historie, a to té docela nedávne - z minulého století.

Města České republiky nad 20 000 obyvatel k 31. 12. 2006

Pořadí	Město	Počet obyvatel	Pořadí	Město	Počet obyvatel
1.	Praha	1 188 126	33.	Cheb	34 036
2.	Brno	366 680	34.	Orlová	33 161
3.	Ostrava	309 098	35.	Trutnov	31 109
4.	Plzeň	163 392	36.	Kolín	30 158
5.	Olomouc	100 168	37.	Písek	29 909
6.	Liberec	98 781	38.	Kroměříž	29 038
7.	České Budějovice	94 747	39.	Vsetín	28 075
8.	Ústí nad Labem	94 565	40.	Šumperk	28 069
9.	Hradec Králové	94 255	41.	Valašské Meziříčí	27 332
10.	Pardubice	88 316	42.	Litvínov	27 079
11.	Haviřov	84 219	43.	Nový Jičín	26 180
12.	Zlín	78 122	44.	Hodonín	26 110
13.	Kladno	69 276	45.	Uherské Hradiště	26 007
14.	Most	67 691	46.	Český Těšín	25 780
15.	Karviná	63 045	47.	Břeclav	25 603
16.	Frýdek-Místek	59 416	48.	Krnov	25 141
17.	Opava	59 156	49.	Sokolov	24 456
18.	Děčín	52 165	50.	Havlíčkův Brod	24 265
19.	Teplice	51 046	51.	Žďár nad Sázavou	23 688
20.	Jihlava	50 916	52.	Chrudim	23 362
21.	Karlovy Vary	50 691	53.	Strakonice	23 325
22.	Chomutov	49 817	54.	Kopřivnice	23 286
23.	Prostějov	47 109	55.	Litoměřice	23 091
24.	Přerov	46 912	56.	Bohumín	22 974
25.	Jablonec nad Nisou	44 822	57.	Klatovy	22 890
26.	Mladá Boleslav	43 923	58.	Jindřichův Hradec	22 464
27.	Třebíč	38 596	59.	Vyškov	21 957
28.	Česká Lípa	38 181	60.	Kutná Hora	21 373
29.	Třinec	37 746	61.	Jirkov	21 006
30.	Tábor	35 859	62.	Náchod	20 961
31.	Znojmo	34 902	63.	Blansko	20 824
32.	Příbram	34 660			

http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

Kromě dominantního postavení milionové Prahy, kde v letech 2004-2006 přibýlo téměř 23 tisíc lidí, existují v ČR ještě další čtyři města s počtem obyvatel převyšujícím sto tisíc osob. V případě dalších čtyř adeptů aspirujících na pokoření statisicové hranice však s výjimkou Liberce ve zmíněném období obyvatel spíše ubylo - České Budějovice, Hradec Králové a Ústí nad Labem měly v roce 2006 téměř stejně obyvatel (něco přes 94 tisíc). K posunům však dochází i v některých menších českých městech. Proč se do některých lidí stěhují, zatímco v jiných dochází k úbytkům obyvatelstva? Pokud máte k dispozici Školní statistickou ročenku z roku 2005, najdete města s nejvýraznějším pohybem počtu obyvatel a zvažte, proč v nich došlo k takovému vývoji. Mohou být vodítkem například údaje o ekonomické aktivitě v regionech ČR uvedené v kapitole 10? Nebo snad údaje o životním prostředí z kapitoly 2? Pro Čechy je charakteristická malá ochota stěhovat se za prací, což bývá ekonomy sledujícími souhrnná čísla za ekonomiku považováno za handicap. Proč myslíte, že v Čechách zřejmě nikdy nedojde k jevu, který například v USA považují za normální, a to stěhovat se za prací i několikrát za život? Kolik lidí v ČR asi žije ve vlastních domcích především na venkově?

STÁTOPRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ A ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Koncem roku 2006 měla Praha 1 188 126 obyvatel. Ani kdybychom sečetli další čtyři města s více než sto tisíci obyvateli, nedostali bychom se na počet lidí žijících v Praze. Navíc "zbytek" ostatních českých měst uvedených v tabulce (ta s více než 20 tisíci obyvatel) dá v úhrnu zhruba dvě další "Prahy". Je tedy postavení Prahy pokud jde o počet městských obyvatel výlučné? Vůbec ne. Například v Budapešti žije přes 1,708 mil. lidí a Maďarsko má přitom zhruba stejně obyvatel jako Česká republika. Plyne z toho, že v Budapešti žije 26,6 % Maďarů, kdežto v Praze jen 15,4 % Čechů, takže koncentrace obyvatelstva v metropoli je u nás o hodně menší. Další srovnání můžete provést sami za pomoci tabulky o městském obyvatelstvu v kapitole ČR a svět.

Velikostní skupiny obcí k 31. 12. 2006

	Obce		Obyvatelstvo	
	počet	struktura (%)	počet	struktura (%)
Obce celkem	6 249	100,00	10 287 189	100,00
z toho města	559	8,95	7 235 752	70,34
Obce s počtem obyvatel				
do 199	1 591	25,46	194 563	1,89
od 200 do 499	2 019	32,31	656 020	6,38
od 500 do 999	1 307	20,92	913 985	8,88
od 1 000 do 1 999	685	10,96	950 291	9,24
od 2 000 do 4 999	375	6,00	1 135 272	11,04
od 5 000 do 9 999	140	2,24	947 225	9,21
od 10 000 do 19 999	69	1,10	962 930	9,36
od 20 000 do 49 999	42	0,67	1 242 789	12,08
od 50 000 do 99 999	16	0,26	1 156 650	11,24
nad 100 000	5	0,08	2 127 464	20,68

<http://czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/p/1302-07>

Městské obyvatelstvo podle krajů k 31. 12. 2006

Území	Obce celkem	z toho města		Obyvatelstvo	z toho městské	
		počet	podíl (%)		počet	podíl (%)
Česká republika	6 249	559	8,95	10 287 189	7 235 752	70,34
kraj:						
Hlavní město Praha	1	1	100,00	1 188 126	1 188 126	100,00
Středočeský	1 146	77	6,72	1 175 254	643 509	54,75
Jihočeský	623	52	8,35	630 006	410 010	65,08
Plzeňský	501	50	9,98	554 537	373 682	67,39
Karlovarský	132	30	22,73	304 602	246 853	81,04
Ústecký	354	53	14,97	823 265	657 817	79,90
Liberecký	215	39	18,14	430 774	339 146	78,73
Královéhradecký	448	44	9,82	549 643	372 557	67,78
Pardubický	451	33	7,32	507 751	311 220	61,29
Vysočina	704	33	4,69	511 645	298 594	58,36
Jihomoravský	673	48	7,13	1 132 563	710 453	62,73
Olomoucký	398	30	7,54	639 894	369 917	57,81
Zlínský	304	30	9,87	589 839	359 468	60,94
Moravskoslezský	299	39	13,04	1 249 290	954 400	76,40

http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/regiony_mesta_obce_souhrn

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/publikace_regiony

Pětina obyvatel ČR má jako své trvalé bydliště Prahu, Brno, Ostravu, Plzeň nebo Olomouc. Kromě Prahy má největší podíl městského obyvatelstva kraj Karlovarský, Ústecký a Liberecký, kde žije mimo města jen něco okolo 20 % tamějších obyvatel. Naproti tomu nejmenší podíl městského obyvatelstva má Středočeský kraj. Avšak pozor na procentní podíly - i když procento městského obyvatelstva v poměru k venkovskému je zdaleka nejvyšší na Karlovarsku a Ústecku, počet obyvatel měst v obou krajích nedá v úhrnu dohromady ani počet městských obyvatel Moravskoslezského kraje.

STÁTOPRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ A ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Obce s rozšířenou působností

Na konci roku 2002 byla ukončena činnost okresních úřadů a významná část jejich kompetenci byla přenesena na 205 obcí s rozšířenou působností (užívá se pro ně zkratka ORP), které zahájily svoji činnost od 1. 1. 2003.

Správní obvody obcí s rozšířenou působností (ORP) k 31. 12. 2006

Kraj, správní obvod ORP	Počet obcí	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel	Kraj, správní obvod ORP	Počet obcí	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel
Středočeský kraj				Horšovský Týn	18	289	13 820
Benešov	51	690	54 116	Klatovy	44	906	50 826
Beroun	48	416	52 400	Kralovice	44	659	22 046
Brandýs n.L.-St.Boleslav	58	378	74 419	Nepomuk	26	309	11 178
Čáslav	37	274	24 759	Nýřany	54	627	49 869
Černošice	79	581	100 322	Plzeň	15	261	178 812
Český Brod	24	184	17 306	Přeštice	30	271	20 609
Dobříš	24	318	19 203	Rokycany	68	575	46 117
Hořovice	37	246	27 186	Stod	24	259	21 749
Kladno	48	351	116 041	Stříbro	24	431	16 532
Kolín	69	584	75 645	Sušice	30	781	24 974
Kralupy nad Vltavou	18	131	26 904	Tachov	27	948	35 285
Kutná Hora	51	643	49 630	Karlovarský kraj			
Lysá nad Labem	9	121	19 341	Aš	5	144	17 384
Mělník	39	457	40 475	Cheb	21	497	51 748
Mladá Boleslav	98	810	102 109	Karlovy Vary	40	1 196	88 434
Mnichovo Hradiště	22	213	15 774	Kraslice	8	265	14 059
Neratovice	12	113	28 564	Mariánské Lázně	14	405	24 603
Nymburk	39	355	36 779	Ostrov	14	319	29 320
Poděbrady	35	349	28 928	Sokolov	30	489	79 054
Příbram	75	925	68 959	Ústecký kraj			
Rakovník	83	896	52 882	Bílina	8	124	20 639
Říčany	52	377	46 666	Děčín	34	554	79 789
Sedlčany	22	449	22 023	Chomutov	25	486	81 245
Slaný	52	369	37 254	Kadaň	19	449	43 795
Vlašim	49	496	25 663	Litoměřice	40	470	56 578
Votice	15	289	11 906	Litvínov	11	236	40 233
Jihočeský kraj				Louny	41	473	43 021
Blatná	26	279	13 655	Lovosice	32	262	26 234
České Budějovice	79	924	150 481	Most	15	231	76 599
Český Krumlov	31	1 130	41 341	Podbořany	11	338	15 883
Dačice	23	472	20 039	Roudnice nad Labem	33	300	30 631
Jindřichův Hradec	58	933	47 360	Rumburk	12	266	34 220
Kaplice	15	485	19 660	Teplice	26	346	107 341
Milevsko	26	385	18 933	Ústí nad Labem	23	404	119 260
Písek	49	742	51 349	Varnsdorf	6	89	20 567
Prachatice	44	840	33 771	Žatec	18	307	27 230
Soběslav	31	324	22 089	Liberecký kraj			
Strakonice	69	574	45 011	Česká Lípa	41	872	76 340
Tábor	79	1 002	80 233	Frýdlant	18	349	24 545
Trhové Sviny	16	452	17 797	Jablonec nad Nisou	11	142	53 539
Třeboň	25	538	25 238	Jilemnice	21	279	22 702
Týn nad Vltavou	14	262	14 045	Liberec	28	578	135 611
Vimperk	21	535	17 638	Nový Bor	16	201	26 122
Vodňany	17	179	11 366	Semily	22	230	26 382
Plzeňský kraj				Tanvald	10	191	21 895
Blovice	19	223	11 217	Turnov	37	247	31 525
Domažlice	58	763	39 282	Železný Brod	11	74	12 113
Horáždovice	20	259	12 221				

STÁTOPRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ A ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Správní obvody obcí s rozšířenou působností (ORP) k 31. 12. 2006

pokračování

Kraj, správní obvod ORP	Počet obcí	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel	Kraj, správní obvod ORP	Počet obcí	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel
Královéhradecký kraj				Pelhřimov	71	827	45 530
Broumov	14	259	17 318	Světlá nad Sázavou	32	290	20 325
Dobruška	26	279	19 889	Telč	45	291	13 469
Dvůr Králové nad Labem	28	258	27 223	Třebíč	93	838	76 221
Hořice	29	193	18 398	Velké Meziříčí	57	473	35 230
Hradec Králové	81	677	143 413	Žďár nad Sázavou	48	464	43 901
Jaroměř	15	138	19 147	Jihomoravský kraj			
Jičín	77	597	46 402	Blansko	43	351	54 803
Kostelec nad Orlicí	22	223	24 800	Boskovice	73	511	50 313
Náchod	36	356	61 432	Brno	1	230	366 680
Nová Paka	5	97	13 298	Břeclav	18	439	58 651
Nové Město nad Metují	13	98	14 405	Bučovice	20	171	15 740
Nový Bydžov	23	214	16 999	Hodonín	18	286	61 711
Rychnov nad Kněžnou	32	479	34 064	Hustopeče	28	355	34 696
Trutnov	31	595	64 500	Ivančice	17	172	23 242
Vrchlabí	16	293	28 355	Kuřim	10	77	19 836
Pardubický kraj				Kyjov	42	470	56 040
Česká Třebová	5	80	18 884	Mikulov	17	245	19 607
Hlinsko	22	247	21 488	Moravský Krumlov	33	348	22 267
Holice	14	214	16 497	Pohořelice	13	195	12 523
Chrudim	86	746	81 988	Rosice	24	174	23 381
Králiky	5	159	9 216	Slavkov u Brna	18	158	20 694
Lanškroun	22	275	22 050	Šlapanice	40	343	56 157
Litomyšl	35	337	26 207	Tišnov	59	343	27 656
Moravská Třebová	33	417	27 293	Veselí nad Moravou	22	343	39 540
Pardubice	56	409	121 586	Vyškov	42	547	50 669
Polička	20	273	19 419	Znojmo	111	1 242	90 318
Přelouč	42	257	23 766	Židlochovice	24	194	28 039
Svitavy	28	352	31 667	Olomoucký kraj			
Ústí nad Orlicí	16	191	26 648	Hranice	31	325	34 788
Vysoké Mýto	40	282	32 234	Jeseník	24	719	41 827
Žamberk	27	281	28 808	Konice	21	178	11 385
Vysočina				Lipník nad Bečvou	14	119	15 394
Bystřice nad Pernštejnem	39	348	20 704	Litovel	20	247	23 451
Havlíčkův Brod	56	632	51 776	Mohelnice	14	188	18 703
Humpolec	25	228	16 942	Olomouc	45	859	159 005
Chotěboř	31	329	22 431	Prostějov	76	592	98 248
Jihlava	79	922	97 800	Přerov	59	401	84 486
Moravské Budějovice	47	414	24 355	Šternberk	21	307	23 834
Náměšť nad Oslavou	27	211	13 411	Šumperk	35	857	72 266
Nové Město na Moravě	30	293	19 540	Uničov	10	207	22 881
Pacov	24	235	10 010	Zábřeh	28	267	33 626

STÁTOPRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ A ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Správní obvody obcí s rozšířenou působností (ORP) k 31. 12. 2006

dokončení

Kraj, správní obvod ORP	Počet obcí	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel	Kraj, správní obvod ORP	Počet obcí	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel
Zlínský kraj				Frenštát pod Radhoštěm	6	99	18 828
Bystřice pod Hostýnem	14	164	16 002	Frýdek-Místek	37	480	108 988
Holešov	19	133	21 618	Frýdlant nad Ostravicí	11	317	22 501
Kroměříž	46	499	70 053	Haviřov	5	88	98 679
Luhačovice	15	178	19 450	Hlučín	15	165	39 723
Otrokovice	10	112	34 801	Jablunkov	12	176	22 464
Rožnov pod Radhoštěm	9	239	35 271	Karviná	4	106	73 997
Uherské Hradiště	48	518	90 020	Kopřivnice	10	121	41 621
Uherský Brod	30	474	53 711	Kravaře	9	101	21 035
Valašské Klobouky	20	259	23 961	Krnov	25	574	42 459
Valašské Meziříčí	16	230	41 943	Nový Jičín	15	275	48 217
Vizovice	16	146	16 264	Odry	10	224	17 493
Vsetín	32	662	67 664	Opava	41	567	101 771
Zlín	29	350	99 081	Orlová	4	70	46 417
Moravskoslezský kraj				Ostrava	13	332	337 197
Bilovec	12	162	25 798	Rýmařov	11	332	16 735
Bohumín	2	48	29 792	Třinec	12	235	55 632
Bruntál	31	629	38 979	Vítkov	12	280	14 095
Český Těšín	2	44	26 869				

http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky

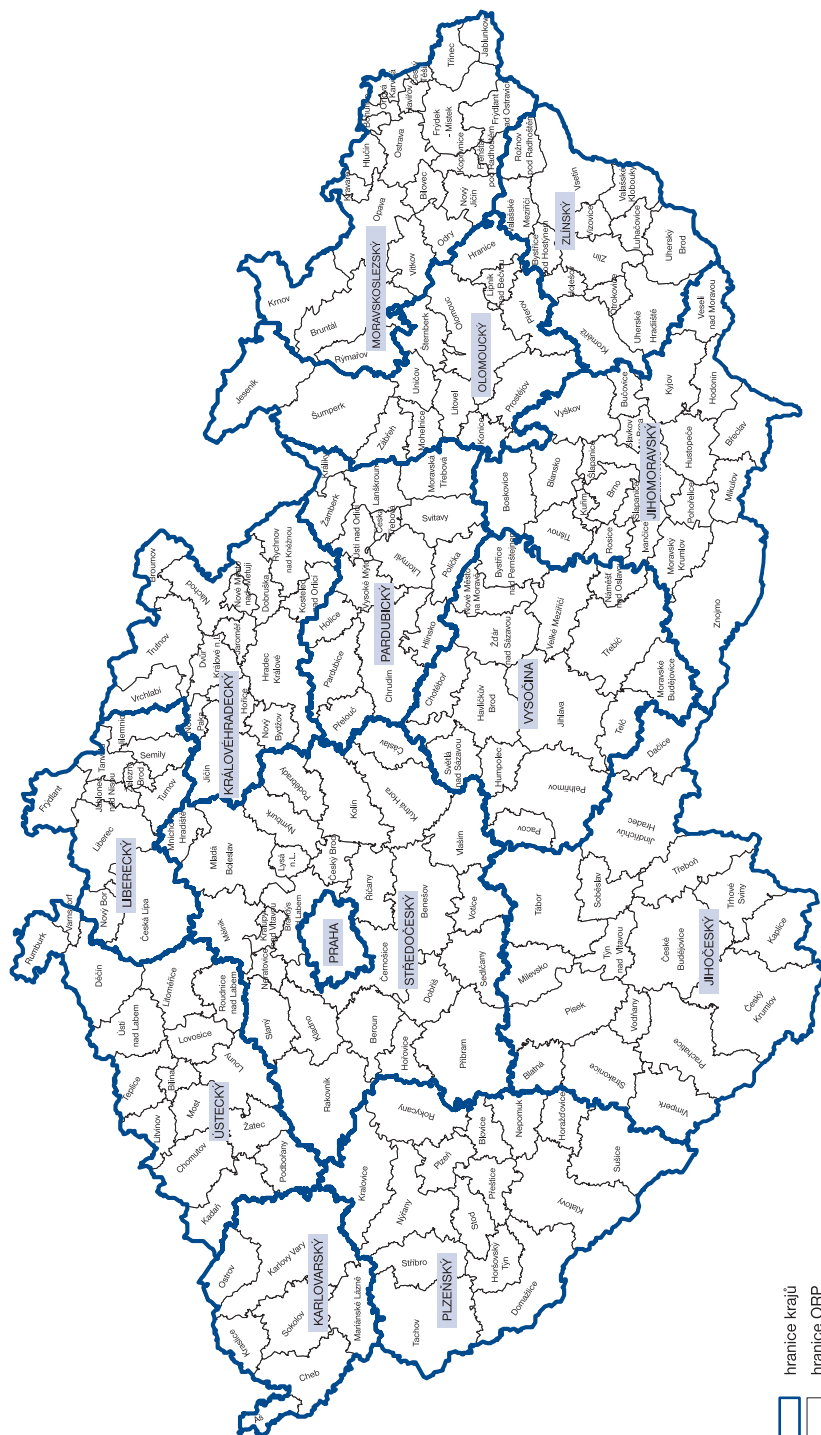
Pro ČR je charakteristická vysoká hustota zalidnění a také poměrně značná urbanizace (počet obcí a měst). Správní obvody obcí s rozšířenou působností se liší nejen rozlohou a počtem obyvatel, ale i počtem obcí, které patří do těchto obvodů. Kolik má obcí "průměrný" správní obvod v Moravskoslezském kraji a kolik ve Středočeském? Co z toho můžeme usoudit?

Slyšeli jste někdy o tzv. oblastech vnitřní periferie? Pokud ne, není se co divit. Jejich výzkum totiž provedla docela nedávno Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy. Vnitřní periferie jsou jednoduše řečeno místa, kde lišky dávají dobrou noc. Představují typ mikroúzemí, která se v ČR formovala dlouhodobě (už v 70. a 80. letech minulého století bylo zřejmé, že existují). Jsou méně hospodářsky rozvinuta, jejich obyvatelstvo stárne a ubývá ho. Jsou chudší než jiné části země, vybavení domácností je horší (nápadně méně jich má zejména osobní počítač). Žije v nich méně středoškolačů a vysokoškolačů, jsou hůře dopravně dostupné, byty a domy v nich spíše chátrají. Školy a nemocnice jsou daleko, veřejná doprava je stále více omezovala, pro soukromé přepravce je podnikání v takovéto oblasti ztrátové. V suché řeči ekonomů a sociologů - tato periferní území mají horší technickou a sociální infrastrukturu. Má tento stav nějaké řešení?

V ČR žije podle studie Fakulty sociálních věd v tzv. periferních územích zhruba milion lidí. V období 1961-1995 v nich počet obyvatel soustavně klesal (o 310 tis. lidí), poté došlo k růstu (o 10 tis. obyvatel). Ke změnám v počtech obyvatel však docházelo nejen na územích vnitřních periferií.

Z údajů ČSÚ vyplývá, že pokračuje snižování počtu obyvatel ve velmi malých obcích do 200 obyvatel (za léta 2004-2006 o 7 300 osob na 1,89 % celkové populace ČR (z 1,98 % v roce 2003). Klesl však za tu dobu i počet obyvatel v městech s 50-100 tis. obyvateli (o 56 tis. osob) na 11,2 % celkové populace (z 11,9 % v roce 2003). Přitom Praha a města nad 100 tis. obyvatel nebyla pro přesídlovací tím hlavním magnetem - v nich v úhrnu stoupl počet obyvatel za léta 2004-2006 jen o 14 tisíc. Logicky tedy rostl počet obyvatel hlavně ve větších vesnicích a menších městech. Nejvíce v obcích s 20-50 tis. obyvateli (nárůst o 37 tis. osob), ale také v obcích s 1-2 tis. obyvateli (o 31 tis. osob).

Kraje a ORP k 31. 12. 2006

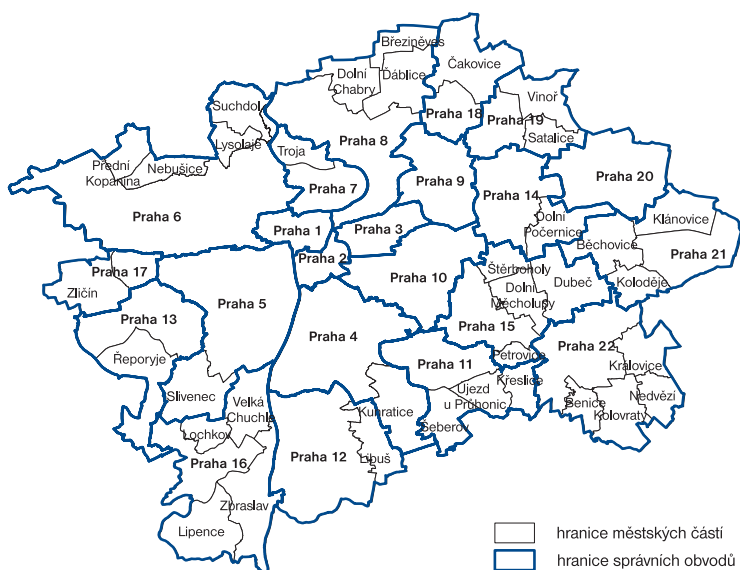
STÁTOPRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ A ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Správní obvody hlavního města Prahy k 31. 12. 2006

Název správního obvodu	Počet městských částí	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel		Počet městských částí, ve kterých se nachází						
			celkem	z toho ve věku 15–64 let	pošta	škola	zdravotní zařízení	policie	kanali- zace	vodovod	plynofi- kace
Praha 1	1	5,5	31 223	22 668	1	1	1	1	1	1	1
Praha 2	1	4,2	47 063	34 038	1	1	1	1	1	1	1
Praha 3	1	6,5	69 939	49 651	1	1	1	1	1	1	1
Praha 4	2	32,3	136 139	92 014	2	2	2	2	2	2	2
Praha 5	2	35,4	82 760	60 741	2	2	1	2	2	2	2
Praha 6	5	56,1	109 497	73 461	3	4	3	5	5	5	5
Praha 7	2	10,5	40 527	28 880	2	2	2	2	2	2	2
Praha 8	4	37,6	106 929	77 593	3	3	3	4	4	4	4
Praha 9	1	13,0	45 389	32 323	1	1	1	1	1	1	1
Praha 10	1	18,5	108 609	72 635	1	1	1	1	1	1	1
Praha 11	4	21,9	84 094	64 800	1	2	4	4	4	4	4
Praha 12	2	28,6	63 827	50 067	2	2	2	2	2	2	2
Praha 13	2	23,1	58 640	45 712	2	2	2	2	2	2	2
Praha 14	2	19,7	44 351	32 690	2	2	2	2	2	2	2
Praha 15	5	28,3	39 409	30 432	3	5	5	5	5	5	5
Praha 16	5	36,1	20 658	14 860	4	4	4	3	5	5	5
Praha 17	2	10,1	27 882	21 910	2	2	2	2	2	2	2
Praha 18	1	5,6	15 325	11 923	1	1	1	1	1	1	1
Praha 19	4	26,0	16 962	11 990	4	4	4	4	4	4	4
Praha 20	1	16,9	13 946	10 395	1	1	1	1	1	1	1
Praha 21	4	26,6	16 060	12 171	3	4	4	4	4	4	4
Praha 22	5	33,7	8 897	6 388	2	2	3	5	5	5	5

<http://www.czso.cz/xa/edicniplan.nsf/aktual/ep-1>

Hlavní město Praha - správní členění

Praha je hlavním a největším městem ČR. Současná rozloha města (496 km²) je výsledkem přirozeného historického vývoje a dlouhodobého územního růstu. Naposled bylo k Praze připojeno 30 obcí Středočeského kraje v roce 1974. Pro výkon státní správy je Praha od roku 2001 členěna na 22 správních obvodů, z hlediska samosprávného ji tvoří 57 autonomních městských částí. Koncem roku 2006 žilo v Praze 1 188 126 lidí, z toho 857 342 v tzv. produktivním věku, který je ze statistického hlediska definován rozmezím 15-64 let. Zkuste si porovnat jednotlivé obvody podle toho, kolik obyvatel v produktivním věku zde "žije" obyvatelé v neproduktivním věku, to znamená, kde jsou podíly nejvyšší či nejnižší. Jakou má takovéto statistické cvičení v případě Prahy vypovídací hodnotu?

Kvízové otázky

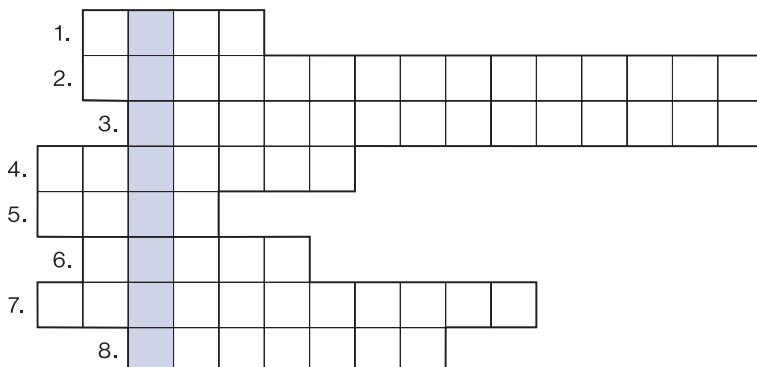
1. Víte, ve kterém roce byla přijata Ústava České republiky?
2. Kolik poslanců má Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky?
3. Ve kterém roce vznikl Senát, tedy horní komora Parlamentu České republiky?
4. Jak dlouho trvá funkční období prezidenta České republiky?
5. Kolik členů má Vláda České republiky?
6. Na které územně samosprávné celky se dělí Česká republika?
7. Mezi 10 největších měst ČR nepatří :
 - a) Liberec
 - b) Karlovy Vary
 - c) Hradec Králové
8. Víte, do kterých krajů patří tato města? Vytvořte správné dvojice!

MĚSTO:	KRAJ:
1) Cheb	a) Středočeský
2) Domažlice	b) Vysočina
3) Kolín	c) Jihočeský
4) Telč	d) Karlovarský
5) Vodňany	e) Plzeňský

Doplňovačka

Troufnete si vyplnit údaje? Tajenka Vám prozradí, že největší rybník v České republice se jmenuje...
(Vícelslovné odpovědi se píšou bez mezer.)

1. 2. největší město v ČR
2. Kraj ČR s největším počtem obyvatel
3. 51. nejlidnatější město v ČR
4. Stát s nejdelší hranicí s ČR
5. Řeka s největší plochou povodí v ČR
6. Největší jezero v ČR
7. Kraj ČR s nejmenším počtem obcí
8. Místo v ČR s nejvyšší naměřenou denní maximální teplotou vzduchu v roce 2006

Správné odpovědi a tajenku najdete na konci publikace.